

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus
Nominis Tertii**

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

V. Antiqua ac probe testata miracula, ex historia Caravacana Roblesii
sumpta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

perveniens Clericus, neque Crucem inveniens, quam se ad-
ferre credebat, sed solas chartas (ipsas scilicet, quas supra
dedimus, scriptas tempore Garciae de Cardinas) eas quidem
ostenderit Canonicis à quibus missus erat, in testimonium im-
pleti quantum in se fuerat mandui: sed ipsas vel eorum suasu
vel propria sponte clam referendas curavisse istuc, ubi postea
fuit reperta, & anno MDLVI ad authenticandum oblatæ.

CAPUT V.

Antiqua & probe testata miracula ex Historia
Caravacana Roblesii.

AB historia Caravacane probatione transeo ad
Miracula, documentis hætenus adductis non
comprehensa, & proxime secuto seculo XV pa-
trata, qualia ex monumentis Caravacensibus Ro-
bles producit Hispanice. Omiserim tamen, velut
rem incertam, quod primo loco posuit, de signo sanctæ il-
lius Crucis, supra Alcazarium Beatienfè conspectæ ful-
gere, cum arcem sibi creditam, destituti annonæ præsidia-
rii, deseruissent, sicut indicatum in addendis ad Annotata
super Caput 5 Chronice littera p: sed non omiserim anno-
tare, quam parum attentus fuerit ad Chronologiam Auôtor
iste, qui apparitionem talem factam dicat intra annum
MCCXXV & XXXI, ipsam tamen S. Crucem Caravacanam
primum asserit allatam fuisse anno XXXII, prout ex Higuera
didicerat. Malim ego fateri, de veritate & tempore appa-
rentis supra Beatiam Crucis nihil mihi constare: sed ne-
que de anno quo expulsis inde Mauris Rex Sanctus urbem
dederit Christianis habitandam, fortassis post mortem Ma-
homadi, federati sui, & filii ejus baptismum, rebellio-
nemque exinde secutam Maurorum Beatienfium, vix ante
annum MCCXI, adeoque serius quam promulgatum de ha-
bitanda Beatia edictum scribit Robles. Ceterum suspectum
mihi semper manebit Chronice de re tanta silentium, do-
net regis diplomatis transsumptum indubitabile videro.

47
Quidquid
sit de appa-
ritione Cru-
cis Carava-
cana supra
arcem Bea-
tienfem.

valde in-
certa,

Nunc, omisis ambiguis, incipio Latine reddere que certa videntur.

48 Anno mccccxxx convenerat civi cuidam Caravacano, cuius nomini parcitur causa familia, cum Granatenfibus Mauris, ut pro constituto pretio eis traderet oppidum. Verum in ipso exequendi facinoris articulo audita est Crux Sancta, intra arculam majores solito iclus dare; & statim post visi sunt excubantes in turribus signum edere Maurorum adventantium. Accesserant hi ad oppidum ipsa nocte feria vi majoris, xiv Aprilis; cumque adventum suum innotuisse cognovissent, deflexerunt Cieciam & pervenerunt ad vicum quemdam Campoloy dictum. Hic quidam pastor Didaci de Fuensalida, proavi mei, in altam evadens quercum, ut transeuntis evaderet falleretque; commissum sibi ejusdem Didaci filium parvulum, proavunculum meum, sub vepreto quodam absconderat: secundum quod transiens Maurus eques, & circumspiciens causam quæ consternatum ex improvise equum ferocire fecisset, puerum advertit, in eumque septies hastam suam contorsit: quapropter reversus postea ad locum pastor puerum reperit, tantum non mortuum: sustulit eum tamen, atque in domum patris detulit. Hic eum qui aderant S. Verae-cruci commendarunt, promittentes quod servatum in vivis Ecclesiae ministerio consecrarent. Sanatus est per Dei gratiam puer, studiisque peractis effectus Clericus, etiam receptus fuit Uclesii inter Fratres Ordinis S. Jacobi, ubi habebat patrum ejusdem habitus, Alonsum de Fuensalida. Ipse vero Genesius de Fuensalida, factus in oppido Moratalla Parochus, ad tantam pervenit senectutem, ut annum cxv ætatis transcenderit: siquidem anno mxxl adhuc in vivis versabatur; & quando lætus fuit censebatur esse tredecennis. Multique adhuc supersunt, tam hic quam Moratalla, qui eum sibi visum notumque meminerunt.

an. 1430
puer letaliter vulneratus à Mauro

miraculose sanatur.

Et vivit ultra annis 1540.

49 Eodem anno, ipso die Paschatis xvi Aprilis i-
dem Mauri Ciecā advenērunt, captoque & expi-
lato oppido multos Christianos abduxerunt capti-
vos: ac supposito deinde igne revertēbantur ad pro-
pria onusti manubīs. Id cum Caravacani intellexif-
sent, Lorcanos admonuerunt, unanimiterque egressi
obviam invenerunt hostes in campo quodam exi-
guo, quem ab hoc eventu Equitum-campum dixe-
runt. Ibi acerrimum utriusque certamen incubuit, eo
quod Mauri numero maximo essent, animo nostri;
dumque Maurorum pars pugnabat, progrediebatur
altera, pergebatque in tutum subducere prædam.
Hoc ergo prævertere cupientes, mutuo se cohortati
conglobatique, invocato nomine S. Crucis, quæ ipsis
eo loci apparuisse dicitur, tanto impetu se intulerunt
in barbaros; ut multis eorum cæsis, reliquos in fu-
gam egerint, omnemque prædam ex iis receperint.
Nihil autem dubitabant huiusmodi successum divino
isti vexillo referre acceptum.

*reportatur
insignis vi-
ctoria de
prædonibus,*

50 Anno MCCCXXXII Caravacam venit Religiosus
quidam ex Ordine S. Francisci, post gravem quam
passus fuerat infirmitatē linguæ atque aurium usu pri-
vatus. Hunc pia mater sua ad Capellam Veræ-crucis
adduxerat, per eamque Dominum deprecans loque-
lam auditumque recuperavit filio, citra moram ul-
lam. Anno MCCCCLXXII Joanne de Haro Commendam
Caravacam administrante, ipsemet declaravit, co-
ram ordinario Prætorē loci Petro Fernandez Bötia,
quod in oratione consistens coram altari S. Crucis,
animadvertit extinctam, quæ ibi erat, lampadem
lumen amplius nullum dare; ideoque pedissequis suis
ephebis mandasse, ut eam reaccenderent. Verum
priusquam aliquis eo perveniret, ultro illuminatam
ardere iterum conspicit, idque pro magno ac cer-
to miraculo habuerunt tam ipse quam qui aderant
alii.

*sanatur sur-
dus ac mu-
tus,*

*lampas ul-
tro accendi-
tur.*

51 Anno MCCCCLXXIII die x Octobris eademque

Sevus Æthiops, ex fama S. Crucis cupidus Christianismi,

Dominica, summo mane venit huc quidam, dicens se Alphonsum de Morote nuncupari, ipsiusmet loci Morotensis inquilinum. Hic socium secum ducebat Æthiopem, nomine Benalique, nullis vinctum catenis, cum ipse compedes traheret pondere librarum circiter sexaginta. Medio autem juramento declaravit, coram Fr. Antonio de Poza, locum tenente Vicarii hujus Commendæ, honorabilis viri D. Didaci Chacon, quod Bazæ captivus apud Mauros, sub potestate Salini Abendegæ, auditus est die quodam præsentem Benalique suspirare, & gemitus causam interrogatus responderit, quia se videbat in captivitate positum, optabatque reverti in patriam. Cui Æthiops: Vide ut secretum mihi serves, Alfonse, & ex veritate tibi affirmabo, per legem veri Dei, me postquam inaudi de Cruce Caravacensi & magnis quæ operatur miraculis, astuasse vehementi desiderio Christianismi amplectendi. Cum ergo Dominus noster mihi crediderit, ut vides, curam Christianorum custodiendorum; si placet & viam nosti qua Caravacam itur, commendemus nos Deo & S. Veræ-crucis, camusque Caravacam, & ego fiam Christianus. Conscendemus autem mulam sub vesperum, & si quis abeuntes interroget, Quo, respondebimus, In vineam, ad colligenda sarmenta.

sum captivo Christiano fugam iniit,

52 Factum est autem uti proposuerant feria quadam sexta circa vesperam, & coeperunt proficisci usque in noctem; quando exerrantes à via audiebant tympanum Bazæ pulsari, propter animadversam fugam suam; neque multum fuit cum egressi plures post eos sunt, intercepturi abeuntes. Quid agerent, medio deprehenfi in campo extra publicam viam? Genua flexerunt versus ortum solis, Deumque & S. Mariam de Guadalupe nec non S. Veram-crucem rogarunt, ut auxilium sibi salutemque præstarent, neque sinerent relabi in manus hostium fidei sanctæ. Ecce autem apparuit eis in aère sculptura lignea, veluti

Ex miraculo liter peruenit Caravacæ

veluti castelli, plane similis oppido arcique Caravacensi, quantum balistarius arcus jacere potest. Ad illud cum gressus intenderent, disparuit quidem visio tota, ipsi vero se invenerunt in via regia, quam prosequentes usque mane sabbati, toto quidem die delituerunt in agro; sub noctem vero resumentes iter, altero die mane, id est Dominica, huc intrarunt. Hos ut prædictus D. Commendator vidit, iussit Alfonso vincula demi, quorum par unum appensum est in ecclesia S. Crucis, alterum in Guadalupe missum, sicut is se vovisse affirmabat; Æthiops autem effectus Christianus, nomen sumpsit Joannis à Vera-cruce. Testes prædictæ depositioni & adjurationi fuerunt Bacalaureus Alvarus de Pratada, Alvarus de Mula, & García de Aguilar, famuli & armigeri prædicti D. Joannis de Haro.

53 Annis post id tribus aliud miraculum contigit, cujus testimonium habetur sequentis tenoris. Cum esset hujus loci Caravacensis Commendator fortunatus Eques D. Joannes de Haro, in festo S. Crucis III Maji, Feria quoque III, in anno Salvatoris nostri Jesu Christi MCCCCLXXIV coram honorabili Petro Fernandez Botia Præatore ordinario dicti oppidi Caravacensis atque Francisco de Salas, scriba Domini Regis nostri, ac testibus infra-scriptis, personaliter vir quidam comparuit, dicens, sibi nomen esse Laurentii de Barrio-novo, domicilium autem Beatæ; & asseruit quod xv Martii anni præsentis, cum noctu vigilaret in castello S. Crucis audiverit ab ea, quosdam pulsus; ideoque se redivisse aliis quoque noctibus & idem semper expertum, usque dum alii etiam testes cum & absque illo eosdem audirent. Iterati sunt autem pulsus illi noctibus singulis, usque dum huc advenit nuntius, missus à D. Lupo Vasquez de Acuña, Præfecti Cazorlensis, cum litteris, quibus significabatur D. Joanni de Haro, quosdam proditores in hoc oppido jam pepigisse cum Mauris de

*Proditio
pulsu S.
Crucis in-
dicatur,*

tradendo eo. Ipsa autem nocte, qua talis epistola allata fuit, cessarunt prædicti pulsus. Super quorum veritate cum dictus Bartholomeus iuramentum præstaret in forma juris, testes adfuerunt Sancius de Pareja, Joannes de Ubiedo, & Martinus Montejo famuli & armigeri prænominati D. Joannis de Haro. Rursum sub eodem Commendatore aliud miraculum consignatum fuit publico instrumento hunc in modum.

Commendator quidam cum aliis captivis,

54 In oppido Caravacæ, xviii die mensis Maii, anno à nativitate D. N. Jesu Christi mcccclxxvii in præsentia mei Francisci de Salas scribæ Regii, coram honorabili Didaco Chacon, Vicario in hoc oppido Caravacensi ejusque Commendaria atque oppido Moratallæ præsens comparuit honorabilis Eques Petrus Alarcon, Commendator oppidi dicti Membrilla del Tocon, Ordinis S. Jacobi, & dixit: quod cum in oppido Velez, quod Album indigerant, regni Granatensis, captivus teneretur à Mauris, nostræ sanctæ fidei inimicis, intra arctum carcerem; & quidem laminis quibusdam ferreis, libras minimum quinquaginta appendentibus, gravatus; ibidem manserit mensibus plus quam tribus. Aderant ibidem & captivi

voto ad S. Crucem nuncupato,

Christiani alii, quos inter convénit carcerem suffodere, quamvis adeo altum validumque, ut mirum fuerit tale quid illos potuisse vel cogitare. Ut ergo ad propositi istius executionem divinum sibi favorem conciliarent, tum alias instituerunt devotiones, tum imprimis se commendarunt Domino Deo nostro, sanctæque Matri ejus Mariæ, & huic S. Veræ cruci; promittentes quod ab oppido Xiquena, per novem leucas desolatæ regionis Maurorumque infidiis expositæ, pedibus ac tibiis nudis venirent, ac novemdium agerent coram S. Veræ cruce, addita quadam eleemosyna.

55 Cœperunt autem cuniculum moliri intra carcerem, unico quem habebant pugione, absque

*allis
vallis*

ullis ferramentis, ut mirum fuerit tantillo tempore tantum operis perfici potuisse; cum Mauri noctu diu-^{perforatis car-} que ad custodiam carceris intenti starent. Et tamen ^{cerem sola} solo illo pugione intra octiduum actus cuniculus est, ^{pugione,} hiatu tam amplo quam esse solet fenestra; cuius aditum cum non aliter quam egesto rudere possent obtegere, visitantibus tamen eos identidem Mauris inobservata molitio mansit, virtute Crucis quam desuper formabant malleolis, quibus ad saxa cavanda utebantur, licet rem adeo patentem notare vel cæcutiens potuisset: sed videbantur oculi Maurorum mentesque teneri, ne coram se posita cernerent, aut quidquam agi suspicarentur. Post octiduum laboris istius cœpit Commendator, cœperunt & alii Christiani captivi, vincula quisque sua scindere, mediantibus quibusdam instrumentis eo idoneis: quod cum agerent, jamque compedes suos media ex parte scissos haberet Commendator, bis die uno evocatus è carcere ad colloquium est, occasione lytri de quo tractabatur; & tamen ne tunc quidem suspicati quidquam barbari sunt. Regressus autem in carcerem ille, ipsa hora tantum acceleravit opus, æque ac alii, ut vinculis soluti ^{Et in vicini-} omnes à prima noctis hora usque ad auroram paulatim ^{nam ferrari-} omnes inde egressi sint, præeunte Commendatore ac Crucem quam istic habebat præferente, discalceati omnes, hymnumque te Deum laudamus recitantes, ordine quasi processionali. Per cuniculum autem suum evaserunt in officinam ferrariam, imminentem plateæ publicæ & a foris clausam: cuius seram cum ab intus perfregissent, duasque ex ipsa porta tabulas abstulissent, eruperunt in prædictam plateam, præcedente, ut dictum, Commendatore cum cruce, ceteris ordine ac nudo pede subsequenteribus.

56 In ipsa porro platea occurrerunt mulieribus quibusdam Mauricis, à balneo cum lumine domos ^{eaque effra-} suas redeuntibus: quæ viso euntium agmine clamo- ^{cta evadens} rem tollentes excitarunt maritos suos & vicinos ibi- ^{in plateam} dem

dem commanentes. Ast illi nihilominus coepta gradiabantur via versus portam Veleziam: quo pervenientes animadversi sunt à vigilibus supra portam eandem excubantibus: qui sublato clamore saxa jacentes nihil profecerunt Christianis eo non obstante ausis per portam istam transire. Venerunt deinde ad antennale sepimentum, quod etiam ipsum clausum ostio erat: unusque Christianorum, quamvis compedes disruptos adhuc ferret, transilivit sepimentum, quatuor vel quinque cubitos altum; atque post eum Commendator alique, & coeperunt per terram cultam descendere, ab edito oppidi loco, in viam quæ Xiquenam ducit, quamvis eorum nemo sciret qua gradiendum foret, neque quo duceret iter. Quatuor tamen ex illis, admodum onusti ferro, à Mauris post eorum terga egressis reducti in captivitatem sunt: ceteri cum Commendatore Xiquenam pervenerunt, nequidquam insequentibus barbaris, ac saepe eos transeuntibus, nec tamen videntibus, & quasi cæcitate percussis, per virtutem Dei, sanctissimæ Matris ejus, & S. Veræ-crucis interventum. Digressi Xiquena appulerunt salvi Caravacam, pramemorataque omnia affirmarunt coram testibus ad id vocatis Genesio de Robies, Roderico Nogueros, & Joanne Bejar, civibus Caravacanis; Et ego supradictus Scriba hic me subscribo.

*transiit cū
islem sociis
sepimentum
porta*

*Et saluus
pervenit Ca-
ravacam.*

Franciscus de Salas.

57 Sub eodem D. Joanne de Haro Commendatore, in oppido Caravacæ, xv Octobris, anno à natiuitate D. N. Jesu Christi MCCCCLXXVII, erat in ecclesia S. Veræ-crucis vir quidam, Martinum de Beata vocari se dicens civemque Arjonensem: qui finita novendiali devotione affirmavit, quod mense Majonuper præterito Bazæ in regno Granatensi captivus, penes Maurum illius urbis civem, nomine Cad Alvarroz, vinculus tenebatur compedibus, ut minimum quinquaginta libras ferri habentibus. Hoc

*Alius, Mauris in spe-
ranibus
fugiens,*

in statu cogitanti qua ratione posset liber evadere, succurrit ut se commendaret Deo Domino nostro & S. Mariæ de Guadalupe ac S. Veræ-cruci Caravacanæ, quatenus inde adjutus pervenire posset ad locum aliquem Christianorum; erat enim itinerum regionis ignarus. Tum cœpit lima ferramenta atterere, eo successu, ut intra duos dies illis se exsolverit inobservatus; Bazaque sub noctem egressus est in conspectu Maurorum plurium, quia non poterat aliter. Illi ergo currere cœperunt post eum, qui solus & nudipes ambulabat: ast ipse proximos venite sibi sentiens, conversus inclinavit sese, ut dextera arriperet saxum in eos jaciendum, cum aliud quo se tueretur haberet nihil. Dum vero se convertit, missurus lapidem in pone sequentes, neminem omnino vidit, neque tunc neque postea; sed cum ipsa petra in manu venit Xiquenam: estque eâ nunc in Capella S. Veræ-crucis, quamvis enim illam abjicere per viam conaretur, numquam potuit. Testes Lazarus & Joannes de Viamonte, atque Alfonsus de Ubeda.

*eorum ad
manibus e-
ripitur:*

§8 Eodem tempore Fr. Antonius de Poza, Vicarius Caravacensis affirmavit, jurans per Ordines quos suscepit, venisse puerum, filium Bartholomæi Sanchez & Catharinæ de Truxillo, angina gravissime laborantem ac suffocationi proximum; venit autem cum eo mater ad Capellam S. Veræ-crucis, oratura pro eo, & scutellam olei oblatura pro lampade. Hanc ergo conspiciens prædictus Vicarius, qui cum Fr. Gonzalvo, Capellano D. Commendatoris Joannis de Haro, stabat, S. Veram-crucem præterdens adversus nubilosam procellam, quæ supra civitatem ventura timebatur; mandavit præfato Fr. Gonzalvo, ut guttur pueri ungeret, oleo lampadis ante altare ardentis. Paruit iste, & mox unctus puer per os ejecit grandem atque bicipitem

*curatur
puer angina
presocan-
sus:*

lumbricum, ac loqui cœpit. Reduxit igitur mater filium, deferens secum oleum ad superiores unctio- nes; vix autem tertio iis usa fuerat, cum detumuit puero guttur, quinque lumbricis ejectis expurga- tum.

*faber percus-
siose labitur
sine noxa.*

58 Deinde anno MCCCCLXXVIII, cum hujus oppidi- Commendator esset Petrus Faxardus, Præfectus Regni Murciensis & civitatis Cartagenæ Dominus, fabrorum lignariorum quidam, Capared nomine, Decembris die IX ligna quædam aptans in capella S. Veræ-crucis, ab altitudine elevationum undecim cecidit in rupes quasdam, sed cadens commendavit se S. Veræ-cruci, inventusque est disruptis thorace, & subuecula, indusio, braccis atque calceis, illa sus ipse omni ex parte. Anno MCCCCLXXXII Ferdinandus & Isabella Catholici Reges obsederunt Bazam, multum- que laborem exhausserunt ut obtinerent urbem; viderunt autem ire Caravacam ad visitandum S. Ver- ram-crucem & anno prædicto ac die S. Barbaræ IV Decembris ingressi urbem sunt. Cumque res omnes ibidem ordinassent, transferunt in reditu Caravacæ & S. Crucem visitantes obtulerunt lampadem argenti- team, ibi hodie quoque conspiciendam.

CAPVT VI.

Miracula, sub præcedentis seculi finem & initium præsentis patra, ex eodem Robles.

58
*Districtus
Caravaca-
nus, obnoxii-
us tempe-
statibus,*

IN partibus istis, quæ plerumque aliud non sunt quam rasa planicies, quandoque cum minime expectet aliquis, excitantur procellæ tantæ ventorum, atque imbrium, ut saxa, etiam pondo nonaginta, ferentes, ita desolatos agros hortosque relinquunt, ac si diluvio aquarum perlui- fuissent. Proinde totum oppidum Caravacæ cum suo ter-
ritorio